JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Asiantuntijapyyntö: O 20/2024 vp Perusopetuksen oppimistulokset, mahdollisuuksien tasa-arvo ja rahoitus

8.4.2026 klo 12.00

Najat Ouakrim-Soivio, apulaisprofessori

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Oppimistulosten arviointi Suomessa (yleissivistävä koulutus)
Velvoittavia opetuksen- ja koulutuksen järjestäjille

Kansalliset (kotimaiset) arvioinnit (Karvi/YTL)	**OECD :** arvioinnit, jotka toteutetaan konsortioissa, joissa KTL ja Tampereen yliopisto ja TK	**IEA:n kansainväliset arvioinnit, jotka toteuttaa KTL**
Karvi (aiemmin OPH) • Oppimistulosten kehittymisen seuranta (https://karvi.fi/) Lukiokoulutus: **YTL** • Ylioppilastutkinto: Ainoa valtakunnallinen koko ykäluokkaa koskeva “high stakes”	**PISA:** • **15-vuotiaiden** nuorten avaintaidot. Kolmen vuoden välein tutkimuksen pääarviointialue (lukutaito, matematiikan osaaminen, luonnontieteellinen osaaminen) vaihtuu. (HUOM! englannin kieli mukaan 2025) **PIAAC** • ‘Aikuisten PISA’ **TALIS** • Opetuksen ja oppimisen kansainvälinen tutkimus • Varhaiskasvattajat, opettajat ja rehtorit	**TIMSS** • Matematiikka ja luonnontieteet, 4.-ja 8.-luokkalaiset **PIRLS** • lukutaito, 4.-luokkalaiset **ICILS** • monilukutaito ja ohjelmoinnillenen ajattelu, 8.-luokkalaiset **ICCS** • Nuorten yhteiskunnalliset tiedot, taidot ja asenteet, 8.-luokkalaiset

Taustaa

Suomalaisessa (perus)koulujärjestelmässä:

- ei tarkastusjärjestelmää,
- ei standardoituja oppimistulosten arviointeja
- oppimistuloksia arvioidaan kansallisesti (esim. perusopetuksessa **otospohjaisilla** oppimistulosarvioinneilla, (Karvi)
- osana kansallista oppimistulosten arviointijärjestelmää myös kansainväliset vertailevat arvioinnit (IEA:n ja OECD:n arvioinnit)
- lukiokulutuksessa **koko ikäluokkaa** koskeva lukion päättötutkinto eli yo-kokeet, (YTL).

Tarkastusvaliokunnan julkaisemasta raportista *Perusopetuksen oppimistulokset ja mahdollisuuksien tasa-arvo*

Ongelmallista, vaatii vähintään lisäselvityksiä

- **Luvuku 6.3 (ehto 4):** Aineiston tulee olla kokonaisaineisto, sillä edustavalla otoksella on mahdollista yleistää tulokset perusjoukkoon.

  -> Tulisi arvioida mitä kielteisiä seurauksia tällä voi olla ja miten tällaisia seurauksia voidaan ehkäistä.

  -> Vaarana koulujen paremmuuslistojen syntyminen ja lähikouluperiaatteen murentuminen.
- Mikäli perusopetuksessa siirryttäisiin kokonaisaineistojen keräämiseen ja käyttöön, sen aiheuttamat kustannukset tulee selvittää, samoin vaikutukset lainsäädäntöön, kuten lakiin viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Tarkastusvaliokunnan julkaisemasta raportista *Perusopetuksen oppimistulokset ja mahdollisuuksien tasa-arvo*

Ongelmallista, vaatii vähintään lisäselvityksiä

- **Uuden datainfrastruktuurin rakentaminen (luku 6.4)**

➔ Perusopetuksesta ja perusopetusikäisistä on jo nyt saatavilla monenlaista dataa, kuten KOSKI-tietovaranto, joka sisältää laajasti tietoa opetuksesta ja koulutuksesta

➔ Tarvitsemme olemassa olevan datan järjestelmällisempää kokoamista tiedoksi ja nykyistä kattavammat, lainsäädännölliset mahdollisuudet yhdistää esimerkiksi rekisteriaineistoja jo olemassa oleviin tietoaineistoihin ja tulevaisuudessa kerättäviin datoihin.

- **Ajatus parlamentaarisesta komiteavalmistelusta (luku 7)**

➔ Usein yhden vaalikauden aikana toteutettu valmistelu ei välttämättä kanna vaalikausien yli.

➔ Edellyttää koulumaailman hyvää ja syvää tuntemusta

➔ Eri hallinnonalojen yhteistyö

- Lainsäädäntöä kuntien arviointitoiminnasta tulee täsmentää

➔ Edesauttaisi valtakunnallisesti nykyistä yhdenmukaisempaa tietoa perusopetuksen laadusta.

Tarkastusvaliokunnan julkaisemasta raportista *Perusopetuksen oppimistulokset ja mahdollisuuksien tasa-arvo*

Myönteistä ja kannatettavaa

- Hyvä, analyyttinen ja tiivis kuvaus perusopetuksen oppimistuloskehityksestä Suomessa, miten koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo on toteutunut ja minkälaisia haasteita koulutusmahdollisuuksien tasa-arvon toteutumiseen liittyy.
- Ajatus ajantasaisen tiedon saamisesta perusopetuksesta.
- **Opetuksen tietopohjainen arviointi ja sen kehittäminen edellyttää:**

➔ nykyistä parempaa ja systemaattisempaa tietoa esimerkiksi opettajista tai opetuksen tukipalvelujen saatavuudesta

➔ tietoa ja ymmärrystä koulutuksen ja kasvatuksen prosesseista, kuten esimerkiksi opetusjärjestelyistä, opetuksen eriyttämisestä tai opetusryhmien muodostamisen käytänteistä

➔ nykyistä parempaa ja systemaattisempaa tietoa esimerkiksi opettajista ja opetushenkilöstön jatkuvan ammatillisen kehittymisen tarpeista, jotka nousevat esiin muun muassa kansainvälisten arviointien yhteydessä toteutettavissa opettajakyselyissä.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos!

